

„Elindultam szép hazámból...” – Magyar táncház Berlinben

<http://www.nepzene.hu> | 2009-09-01

Kevesen tudják, hogy létezik Berlinben egy budapesti kávézó, amely – a kávé mellett – fröccsel, pálinkával, valamint színes programkínálattal: dzsessz- és világzenei koncertekkel, mi több, táncházzal várja a vendégeket. Ha a város egyik fiatalos negyedében, Friedrichshainban egy szép szombat estén sétál tehát egy turista, nem kell meglepődnie azon, ha a Gärtnerstrasséra érve magyar népzene hall kiszűrődni egy kávéházból.

Kiss Attilával, a berlini Szimpla egyik tulajdonosával beszélgettem a berlini és a budapesti Szimplák létrejöttéről, és arról, hogyan született meg az ötlet, hogy a német fővárosban táncházat szervezzen.

Már a budapesti Szimplák születésénél is ott voltál. Mesélj egy kicsit arról, hogyan született meg a kávézó, majd később a romkocsmá kialakításának az ötlete?

Amikor néhány barátommal elvégeztük az egyetemet, láttuk, hogy hiány van Budapesten a lazább helyekből, ahol, ha beülsz, nem kell feszengeni. Úgy gondoltuk, ha ez nekünk hiányzik, akkor az valószínűleg másnak is hiányzik. Ez – úgy tűnik – beigazolódott. Akkor pont nem volt semmi, ami a Szimplához lett volna hasonló. Most már rengeteg ilyen hely van a városban, a Szimpla születése előtt is ugyan voltak, de bezártak, például a Ráckert. Elég világos elképzelésünk volt arról, hogy milyen legyen a hely. Elsőként a Szimpla Kávézót nyitottuk meg, amely hamar népszerű helyé vált. Aztán jött a nyár. Láttuk, hogy mennyi üresen álló ház, udvar van Budapesten, és hogy a városban a kerthelyiségekből erős hiány van, így elgondolkodtunk azon, hogyan lehetne ezt kihasználni. Megnyitottuk tehát az első Szimpla Kertet, ami tulajdonképpen műfajteremtő dolog lett.

Hogyan született meg az elképzelés, hogy Berlinben pesti kávézót nyiss?

Magánéleti okokból Berlinbe költöztem, és – mivel előtte évekig ezt csináltam – rászántam magam, hogy ott is ki lehet próbálni valami hasonlót, ami itt Budapesten már működött, működik. A berlini Szimpla több szempontból más, mint a budapesti.

Berlin eleve sokarcú város, és Friedrichshain, a kerület, ahol megnyílt a kávézó, fiatalos diáknegyed, szórakozónegyed. Itt az olyan típusú hely, mint a budapesti Szimpla, százszámra van. Annak nem láttam értelmét, hogy egy százegyedik ilyen helyet nyissak, ezért tudatosan konzervatívabb helyet szerettem volna. Inkább egy kávéház jellegét ölti, és nappali üzemmódban működik. Szerencsére már kezd kialakulni a törzsközönsége is.

Milyen célokat tartottál szem előtt a kávéház arculatának kialakításakor?

Egyrészt próbáltam nem túl „magyaros” helyet csinálni, hogy ne zárjam magunkat etnikai gettóba. Vannak természetesen magyar vendégeink, de célom volt, hogy más nemzetiségű emberek is betérjenek a kávézóba. Ha azt mondd, hogy „magyar”, akkor más nemzeteknél különböző sztereotípiák jöhetnek elő, például „csikós”, „gulyás”. Ezt el szerettem volna kerülni. Vannak ugyanakkor magyar borok, van fröccs,

pálinka és kaphatók például magyar könyvek is német fordításban. Ahol a leginkább érezhető a magyar karakter, az a programkínálat. A programokat azonban úgy próbálom válogatni, hogy a friedrichshaini közönségnek is érdekesek legyenek.

Milyen programokat kínáltok a vendégeknek?

Elsősorban élőzenés dolgokkal készülünk. A kerületben sok koncert van naponta, ezek inkább a tinédzser, illetőleg a fiatal korosztályt célozzák meg a hip-hop vagy például az elektronikus zenével. Egy jó dzsesszkoncertet találni a kerületben nem igen lehet. Nálunk a dzsesszestek mellett ritkábban világzenei koncertek is vannak, játszott már nálunk például a Club Era. Sajnos a magyarországi előadók úgy szoktak eljönni, hogy ők amúgy is a környéken járnak. Például szilveszterkor sikerült elhívni Vizeli Balázsékat, mert éppen akkor Berlinben koncerteztek. Azt, hogy csak miattunk jöjjen el egy zenekar, nem nagyon engedhetjük meg magunknak. Egy-két zenészt, egy duót például meg tudunk hívni alkalomadtán. Ilyen volt Dresch Mihály és Lukács Miklós koncertje, ami abszolút sikeres volt, telve volt a kávézó, sokan nem jutottak be a koncertre, mert egyszerűen nem fértek be.

Tanzhaus. Honnan jött az elgondolás, hogy táncházat szervezz egy berlini kávézóban?

Egyrészt magam is amatőr táncos voltam, másrészt amikor Budapesten nyitottuk meg az első Szimplát, már akkor is szerettem volna a táncházat becsempészni a programok közé. Akkor a hely adottságai miatt inkább népzenei klubot próbáltunk csinálni, három-négy pár tudott csak táncolni a teremben. Már akkor is az volt a cél, hogy olyanok találkozzanak ezzel a műfajjal, akik ezt még sose látták, sose hallották. Azt a helyzetet szerettük volna kihasználni, hogy ott van rengeteg ember, akik nem táncházba jönnek le, hanem lejönnek este a Szimplába, és esetleg rádöbbennek, hogy ez nem is olyan rossz. Ha egy külföldi vagy egy olyan magyar, aki sosem látott még ilyet, beleszalad egy ilyen helyzetbe, akkor lehetősége van arra, hogy a saját, ezzel kapcsolatos sztereotípiáit elhagyja. Voltak persze, akik célzottan jöttek a folkkocsmába, de olyanok is voltak, akik nem, és nem szaladtak el.

A berlini Szimplában hogyan alakul a táncézés élet?

Nagy szerencsénk az, hogy van egy berlini, magyar népzenei játszó zenekar, a DURRbanda. Őket el tudjuk hívni, ott vannak helyben. A vendégek között van néhány Berlinben élő magyar, akik igénylik, hogy legyen táncház. Ennek a pár embernek nagyon örülünk, nagyon értékes magját képezik a táncézés esteknek, de azért ebben az esetben is az a cél, hogy olyan emberek találkozzanak a magyar népzenevel, néptáncosokkal, akik még nem hallottak ezekről. Ezt ott persze jól el kell magyarázni. A német nyelvben annak, hogy Volkstanz, Volksmusik, teljesen más konnotációi vannak: az embereknek ezekről a „szintis-jódlis” tévéműsoros világ jut eszébe, nincs a dolog egy városi kultúra köré szerveződve, mint Magyarországon a táncézésmozgalom.

Hogyan értékeled, sikeres program a táncézés?

Úgy tűnik, sikerül elcsalogatnunk az embereket, mindig nagyon sokan vannak, ahhoz képest, ahányan eleve beférnek. A vendégeknek legalább a fele ráadásul olyan berlini (szándékosan nem mondom, hogy német, mert elég nemzetközi ez a kerület, fogtam már a táncézésben például a Feröer-szigetéről származót vagy palesztint is), akinek semmiféle kapcsolata nem volt eddig ezzel a dologgal, de eljön kíváncsiságból megnézni, hogy mi ez. Minden alkalommal van táncoktatás. Természetesen ezeken az esteken nem lehet „rendesen” megtanulni táncolni, erre az időkeret is kevés, de igyekszünk mindent úgy alakítani, hogy meg tudjanak a zenére mozdulni az emberek. Látják, hogy ez jó, és visszajönnek.

Milyen tájegység népzeneje hallható az estéken?

Azok, amelyeket a zenekar ismer, játszik. Mezőségi, szatmári, kalotaszegi.

Vannak még lehetőségek a magyar táncokkal való ismerkedésre Berlinben?

Van még egy tanfolyam Kreuzbergben, ott minden héten van tánctanítás. Most alakul a csoport, a leglelkesebbek tanulják a magyar táncokat. Sajnos sokszor felmerül a probléma, hogy ki legyen a táncoktató. Nehéz olyan embert találni Berlinben, akitől lehet magyar táncokat tanulni. Néha én is tanítok, néha egy német, profi táncos pár tanít, szerencsére mindig kerül valaki. Más lehetőség – ezen a klubon és a Szimplában tartott táncházakon kívül – jelenleg nincs Berlinben.

Mik a terveid a jövőre nézve?

Jó lenne gyakrabban hívni Magyarországról zenészeket, táncházba is. Sokkal több programot azonban nem tervezek, nem nagyon bírja el a hely sem, mégiscsak egy kávéházzal van szó. Nekem sokkal szimpatikusabb az, hogy kevés program van, de az jobban meg van ünnepeve. Szóba jön még az is, hogy egyes programokat más helyszínen tartsunk meg. Például a táncház is elérte a hely kapacitásának a maximumát, lehet, hogy érdemes lenne egy nagyobb termet találni az alkalmaknak.

Fotók: szimpla.de

Máté Zsuzsanna